

En Hurup-drengs spredte erindringer - i kulturekspressens lys

Af Walter Nielsen-Refs, Trige

Jeg blev født i Roskilde i 1944. Så havde min far gjort dét, han skulle, men han var glad for sin dreng. - Han arbejdede som snedker i Hedehusene, men så malede han alt dét, han kunne, i sin fritid; og jeg husker tydeligt, at jeg sad model for ham som 3-4 årig. - Vi har stadig dét billede. - Det var svært at sidde stille så længe! - - Da jeg var 5 år, flyttede familien så tilbage til Hurup, hvor de kom fra. Min far og mor overtog en tobaksforretning hér. - Det var koldt at komme fra Sjælland til Thy, og blæsende, men der var lunt i tobaksforretningen!

En af de første gange min far vovede sig ned i forretningen, kom der en fremmed ind og ville gerne købe noget ordentligt rødvin. - Min far anede jo ikke noget som helst om vine, det var der ikke ret mange, der gjorde dengang, så det endte med, at manden drog af sted med et par flasker portvin! Det må have været noget underligt noget at sidde og bælle i sig til flæskestegen!! - Der er sket meget på dét kulturelle felt, siden de første danskere tog ud på charterrejser med Spies og Tjæreborg. - Ingen af os er nu i tvivl om, at det er rødvin, vi drikker, når vi hvert år tager hul på årets vin.

Nå, men jeg voksede op hér i Hurup i 50'erne og begyndelsen af 60'erne. Det var ikke de mest sindsoprivende ting, der skete hér dengang. - Jo, der var Hurup Kristelige Sangkor, og så var der ét sangkor til, ledet af lærer Videbæk; det blev så altid kaldt Hurup Ukristelige Sangkor. - Jeg hørte også engang Gitte og Farmand oppe på Ashøje, og selveste Raquel Rastenni optrådte samme sted og samlede en masse mennesker. - Men ellers var det jo lidt småt med det hele. - Der var dog to store begivenheder her i årets løb. Dyrskuets og Juleudstillingen.

Til Dyrskuets om sommeren var der fest og farver og altid godt vejr. - Store tyre blev trukket rundt i ringen og flotte køer og vælige hingste. Og de nyeste Ferguson'er og de allernyeste selvbindere stod på række og skinnede. Og der var boder både med det ene og det andet. - Jo, man var temmelig mæt og veltilpas efter sådan en dag!

Men Juleudstillingen, den slog nu alt! - Når Svend El tændte den store stjerne på

Strygejernet, og alle guirlanderne i Bredgade også fik lys, så var der ikke et øje, der var tørt! - Bare det havde kunnet blive ved hele året! - Selv de levende ål i Thøgersens Fiskeforretning blev livligere. - - Alle forretninger var jo flot pyntede, og der var gættekonkurrencer, hvor man kunne vinde præmier. Vi gik rundt med store øjne og beundrede det hele, også Brugsens udstilling, selv om vores far sagde, at dens varer smagte af dividende!

Man var taknemmelige for lidt dengang. - Noget af det vildeste, jeg oplevede ved en sådan lejlighed var, da Engelsk-Beklædnings-Magasinmanden stillede sig op i tagvinduet og kastede gratis balloner ned til os! - Nå, men forretningen gik vist også ned ret kort tid efter!

- Men Engelskmanden i Vestervig var et helt kapital for sig. Han var både berømt og berygtet her i Hurup. For han lavede sit helt eget overdådige juleshow og trak også en del folk her fra byen til. Men det var nu noget af et forræderi at tage til Vestervig, syntes vi nok!

Til daglig gik alt stille og roligt til. Jeg fik på kridt ovre hos Per Pølse; regningen blev hen ad vejen temmelig stor. Hans vogn stod på pladsen, hvor nu Unibank ligger. Jeg gik i klasse med hans datter, hun hed Kirsten Pølse, og da en ny ejer kom til, og han også hed Per, ja, så blev han jo aldrig kaldt andet end Lille Per Pølse - Det er også en slags kultur! - Vi havde 4 barberforretninger. Jeg gik skiftevis hos barber Juhler, som snakkede Fanden et øre af, og barber Pedersen, som aldrig sagde et ord. Vi skulle jo støtte de forskellige. - Min far gik hos Sørensen, som købte store cigarer hos os; han var frisør! Ham måtte vi endelig ikke kalde barber! Og så var der endelig Hother Nørskov, som var så moderne, at han reklamerede i avisen. Hans slogan var: "Ligner Deres hår en urskov, så gå til Nørskov".

Ellers gik det meste jo op i fodbold. Hvad skulle vi ellers give os til? Alle i byen fulgte med i det, nogle var temmelig fanatiske. Man nåede også store resultater. - Og vi spillere havde nogle sjove oplevelser ind imellem. - Ude i Vorupør var de barske; dér råbte tilskuerne: "Spark æ hued a ham!"

Og i Agger oplevede jeg engang, at vi måtte stoppe en kamp i 5 minutter, fordi et ligtog skulle passere. Vi troede ikke vores egne øjne. Og lige meget hvor vi spillede, så blæste det!

Nu til KUNSTEN. For den var med hele tiden i mit liv. - Jeg har oplevet Jens Søndergaard på Kløvenhøj, hvor han havde slæbt sit staffeli op. Dér blæste det også voldsomt. Hans sparsomme hår stod ud til siden, og staffeliet knagede faretruende. - Jeg er blevet slæbt til udstillinger, hvor det var muligt, f.eks., var min far og jeg et par gange i København på kortere ture; vi så bl.a. Chagall og Kokoscka. - Men man behøvede slet ikke at tage så langt væk. - Jeg husker så tydeligt en pinsemorgen, da jeg var blevet lidt ældre og gik i gymnasiet. Vi tre havde været til bal på hotel Fønix i Thisted og gik nu hele vejen hjem til Heltborg Mølle. Der boede og malede Otto Bauer, jeg boede også hos ham nogle nætter og dage, og den tredje var Mogens Gissel fra Århus. Han er nu kommet på Finansloven med en livsvarig ydelse. - Vi har et pragtfuldt maleri hængende hjemme fra den tid.

Jeg har i tidens løb lært mange kunstnere at kende og set mange udstillinger rundt omkring. Jeg kan slet ikke undvære det. Jeg fik det tidligt ind i blodet og kan ikke leve uden det. - Den gode kunst flytter noget i en, det giver os en oplevelse, som sætter sig i sindet og fylder vældig meget i lang tid.

God kunst, hvad er det? - Jeg tror, at den gode kunstner giver af sit hjerteblod. Det er dét, der gør det! - Og god kunst er mindst lige så vigtig for os mennesker som at spise og drikke, dét er jeg overbevist om. Så er det lige meget, om det er musik, dans, litteratur, billedkunst, opera, eller hvad man nu kan nævne.

Der er sket meget med vores samfund også med denne egn, siden jeg var dreng. Ikke alt er til det bedre, men der er i hvert fald meget større muligheder for udfoldelse i dag. Og kunst kan vi næsten ikke få nok af. - Jeg synes, det er alle tiders initiativ, der er blevet taget med Kulturekspressen, og jeg vil ønske den alt godt fremover.

Kilde: Sydthy Årbog 1999, side 53-54.